

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır.

© Republic of Turkey, 2015. Unofficial translation made by the Human Rights Department of the Ministry of Justice Directorate General for International Law and Foreign Relations This translation does not bind the Court.

© République de Turquie, 2015. Cette traduction non officielle a été faite par la Direction des Droits de l'Homme de l'Unité des Relations extérieures et juridiques du Ministère de la Justice. Elle ne lie pas la Cour.

Tematik Bilgi Notu – Çalışma Hayatına İlişkin Haklar

Ocak 2016

İşbu Tematik Bilgi Notu, Mahkeme açısından bağlayıcı değildir ve tüm ayrıntıları içermemektedir.

Çalışma Hayatına İlişkin Haklar

Ayrıca bk. "[Kölelik, Kulluk ve Zorla Çalıştırma](#)" ve "[Sendika Hakları](#)" başlıklı tematik bilgi notları.

İşe Erişim

Kosiek / Almanya

28 Ağustos 1986

Başvuran, öğretim görevlisi olarak atanmamasının tek nedeninin siyasi faaliyetleri olduğunu ileri sürmüştür.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, [Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinin](#) (ifade özgürlüğü) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın memuriyete girişini engelleyen sorumlu Arazi Bakanlığının, başvuranın düşünce ve faaliyetlerini, sadece deneme sürecinde kendisini kanıtlayıp kanıtlamadığını ve söz konusu görev için gerekli kişisel niteliklerden birine sahip olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla dikkate aldığı kanaatine varmıştır.

Ayrıca bk. 28 Ağustos 1986 tarihli [Glaserapp / Almanya](#) kararı.

Leander / İsveç

23 Mart 1987

Bu dava, bir marangozun işe alınıp alınmamasına karar verilirken gizli bir polis dosyasının kullanılmasına ilişkindir. Başvuran, Karlskrona'da yasak bir askeri güvenlik bölgesinin yakınında bulunan Donanma Müzesinde geçici olarak çalışmaktaydı. Donanma komutanı,

başvuran hakkında yürütülen bir personel soruşturması sonrasında, kendisini işe almamaya karar vermiştir. Başvuranın, geçmişte Komünist Parti ve sendika üyesi olduğu tespit edilmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. İsveç personel soruşturması kapsamında sağlanan güvencelerin, 8. maddenin şartlarına uygun olduğu sonucuna varılmıştır. İsveç Hükümetinin, bu davada, ulusal güvenlikle ilgili menfaatlerin başvuranın kişisel menfaatlerinden daha ağır bastığı kanaatine varmakta hakkı olduğu belirtilmiştir.

Halford / Birleşik Krallık

25 Haziran 1997

Birleşik Krallık'taki en yüksek rütbeli bayan polis memuru olan başvuran, yedi yılı aşkın bir süredir Emniyet Müdür Yardımcısı rütbesine terfi ettirilmediği için kendisine karşı ayrımcılık yapıldığı gerekçesiyle dava açmıştır. Dava sürecinde telefon görüşmelerinin dinlenerek aleyhine kullanılmak üzere bilgi elde edilmeye çalışıldığını ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvuranın ofisinden yaptığı telefon görüşmelerinin dinlenmesi bakımından **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Bununla birlikte, Mahkeme, başvuranın evinden yaptığı telefon görüşmeleri açısından **8. madde anlamında herhangi bir ihlalin bulunmadığı** sonucuna varmıştır. Zira Mahkeme, bahsi geçen görüşmelerle ilgili herhangi bir müdahalenin söz konusu olup olmadığını tespit edememiştir.

Thlimmenos / Yunanistan

6 Nisan 2000 (Büyük Daire)

Yunanistan yeminli muhasebeciler birliğinin yönetim kurulu, başvuranı, gerekli yeterlilik sınavını geçtiği halde, genel seferberlik sırasında askeri üniforma giymeyi reddettiği gerekçesiyle (kendisi Yehova Şahidi idi) emre itaatsizlikten mahkûm olması nedeniyle yeminli muhasebeci olarak atamamıştır.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 9. maddesi** (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) ile bağlantılı olarak **14. maddesinin** (ayrımcılık yasağı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkemeye göre, Devletlerin, bazı suçluları yeminli muhasebecilik görevine atamamakta meşru bir menfaatleri

bulunmaktadır. Ancak, ağır suçlardan dolayı verilen diğer mahkûmiyet kararlarının aksine, bir kişinin dini veya felsefi nedenlerle askeri üniforma giymeyi reddettiği gerekçesiyle hakkında verilen mahkûmiyet kararı, söz konusu suçlunun mesleğini icra etmesine engel olabilecek herhangi bir haysiyetsizlik ya da ahlaksızlığın söz konusu olduğu anlamına gelmemektedir. Bu nedenle, başvuranın, mesleğe uygun olmadığı gerekçesiyle ilgili göreve atanmaması yerinde bir karar değildir. Başvuran, askeri üniforma giymeyi reddetmiş olması nedeniyle cezaevinde kalmıştır. Kendisine başka bir ceza vermek orantısızlık teşkil edecektir. Başvuranın yeminli muhasebeci olarak atanmaması, meşru bir amaca hizmet etmemektedir. Başvuranın ağır bir suçtan mahkûm olmuş kişilerden farklı bir muameleye tabi tutulmamasının nesnel ve makul bir gerekçesi bulunmamaktadır. Sözleşme'nin 9. maddesiyle bağlantılı olarak 14. maddesi uyarınca, Devletin, ağır bir suçtan mahkûm edilmiş kişilerin yeminli muhasebecilik mesleğine atanmamasına yönelik düzenlemeye uygun istisnalar getirmesi gerekirdi.

Alexandridis / Yunanistan

21 Şubat 2008

Başvuran, Atina Asliye Hukuk Mahkemesine avukat olarak alınmış ve çalışmaya başlamadan önce avukatlık yapmanın ön koşulu olan görev yeminini etmiştir. Başvuran, resmi bildirimde bulunabilmek için yemin ederken Ortodoks Hristiyanı olmadığını ifade etmek zorunda kalmış olmaktan ve dini bir yemin için tek bir standart yöntemin uygulanmasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 9. maddesinin** (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, söz konusu zorunluluğun, başvuranın dini inançlarını açıklamama özgürlüğüne yönelik bir müdahale anlamına geldiği sonucuna varmıştır.

Lombardi Vallauri / İtalya

20 Ekim 2009

Bu dava, bir mezhep üniversitesinde görev yapan başvuranın, üniversitenin görüşleriyle bağdaşmadığı iddia edilen görüşlere sahip olduğu gerekçesiyle sözleşmesinin yenilenmemesine ilişkindir. Başvuran, özellikle, hiçbir gerekçe sunulmadan ve gerçek anlamda karşılıklı herhangi bir tartışma yapılmadan alınan bu kararın ifade özgürlüğü hakkının ihlaline neden olduğunu ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, Fakülte Kurulu kararının gerekçelere dayandırılmaması konusunda yerel mahkemelerce herhangi bir kararın verilmemesi, bu nedenle, söz konusu karara itiraz etme ve karşılıklı bir tartışma başlatma imkânının azalması ve

aynı zamanda, Fakülte Kurulunun, karşılıklı bir tartışma yapılmaksızın alınan Cemaat kararını dikkate alarak bir sonuca varmış olması hususunda şikâyetle bulunmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, Üniversitenin Katolik öğretisi temelinde eğitim verilmesinden sağlayacağı menfaatlerin, Sözleşme'nin 10. maddesi ile başvurana sağlanan usuli güvencelerin özüne zarar verecek kadar ağır basamayacağı kanaatine varmıştır. Bu nedenle, davanın kendine özgü koşullarında, başvuranın ifade özgürlüğüne yönelik müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığına karar verilmiştir. Mahkeme, aynı gerekçelerle, başvuranın mahkemeye erişim hakkından etkin bir şekilde faydalanamadığına ve bu nedenle, **Sözleşme'nin 6/1 maddesinin** (adil yargılanma hakkı) **ihlal edildiğine** hükmetmiştir.

Naidin / Romanya

21 Ekim 2014

Bu dava, bir zamanlar Romanya siyasi polis teşkilatında muhbir olarak görev yapan bir kişinin, kamu hizmetlerinden men edilmesine ilişkindir. Başvuran, kamuda, özellikle de vali yardımcılarını ihtiyat teşkilatı bünyesinde çalışmaya devam etmesi yönündeki başvurusunun, komünist rejimde siyasi polisle işbirliği yaptığı gerekçesiyle reddedilmesinden şikâyetçi olmuştur. Başvuran, bu durumun özel hayatına müdahale teşkil ettiğini ileri sürmüş ve kamu sektöründe istihdam edilmesi konusunda haksız bir ayrımcılığın mağduru olduğunu iddia etmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 14. maddesiyle** (ayrımcılık yasağı) **birlikte ele alındığında 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Kamu görevlilerinin demokratik rejime bağlı olmaları gerektiği yönündeki beklentinin, siyasi polisle önceden işbirliği yapanların kamu hizmetlerinden men edilmesi açısından haklı bir gerekçe teşkil ettiği kanaatine varan Romanya Anayasa Mahkemesinin bu kararını dikkate alan Mahkeme, özellikle, kural olarak, Devletlerin kamu hizmetlerindeki istihdam koşullarını düzenleme konusunda meşru bir menfaatlerinin bulunduğunu yinelemiştir. Mahkeme, aynı zamanda, demokratik bir Devletin, kamu görevlilerinden, Devletin temelini oluşturan anayasal ilkelere bağlı olmalarını istemesinde meşru bir menfaati bulunduğunu gözlemlemiştir.

Sözleşme'nin 6. Maddesinin (Adil Yargılanma Hakkı) Memurlarla İlgili Davalara Uygulanması

Memurların işe alınması, kariyerleri ve işten çıkarılması konularıyla ilgili uyuşmazlıklar, Sözleşme'nin 6. maddesinin (adil yargılanma hakkı) medeni hak ve yükümlülüklerin belirlenmesine ilişkin bölümü kapsamına girer mi?

Davalı Devletin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, başvuranın memur statüsüne dayanarak, Sözleşme'nin 6. maddesinde öngörülen korumadan kendisini faydalandırmaması için iki şartın yerine getirilmesi gerekmektedir. Öncelikle, söz konusu Devletin iç hukukunda, ilgili görevde ya da personel kategorisinde bulunanların mahkemeye erişim haklarının bulunmadığı açık bir şekilde belirtilmiş olmalıdır. İkinci olarak, bu durum, söz konusu Devletin menfaatleri açısından haklı ve nesnel gerekçelere dayandırılmalıdır (bk. [Vilho Eskelinen ve Diğerleri / Finlandiya](#), 19 Nisan 2007 tarihli karar (Büyük Daire), par. 43-62).

19 Nisan 2007 tarihli [Vilho Eskelinen ve Diğerleri / Finlandiya](#) kararından önceki Mahkeme içtihadı için bk. 17 Mart 1997 tarihli [Neigel / Fransa](#) kararı; 2 Eylül 1997 tarihli [De Santa / İtalya](#) kararı; 19 Şubat 1998 tarihli [Huber / Fransa](#) kararı; 8 Aralık 1999 tarihli [Pellegrin / Fransa](#) kararı (Büyük Daire).

Tasarruf Tedbirleri ve Kamu Çalışanlarının Ücret, Ek Ödeme, İkramiye ve Emekli Maaşlarının Düşürülmesi

[Koufaki ve ADEDY / Yunanistan](#)

7 Mayıs 2013 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Yunan Hükümeti, 2010 yılında, kamu harcamalarını azaltmak ve ülkedeki ekonomik ve mali krizi aşmak amacıyla, kamu çalışanlarının ücret, ek ödeme, ikramiye ve emekli maaşlarının düşürülmesini de içeren bir dizi tasarruf tedbiri almıştır. Başvuranlar, Temmuz 2010'da konuyu Yüksek İdare Mahkemesine taşımışlardır. Birinci başvuran, maaş bordrosunun iptali talebiyle, ikinci başvuran olan Kamu Hizmeti Sendikaları Konfederasyonu ise söz konusu tedbirlerin üyelerinin mali durumu üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle adli inceleme talebiyle başvuruda bulunmuştur. Yüksek İdare Mahkemesi, 20 Şubat 2012 tarihinde başvuruları reddetmiştir.

Mahkeme, başvuruların **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, birinci başvuranın maaşının 2,435.83 avrodan 1,885.79 avroya düşürülmesinin, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi (mülkiyetin korunması) ile bağdaşmayacak derecede geçim zorluklarıyla karşı karşıya kalma riskini ortaya çıkarmadığı kanaatine varmıştır. Mahkeme, içinde bulunulan ekonomik zorluklar da dikkate alındığında, şikâyet konusu müdahalenin başvuran açısından aşırı bir yük getirdiğinin söylenemeyeceğini belirtmiştir. İkinci başvuran yönünden ise, 13 ve 14. aylara ait emekli maaşlarının kaldırılması, bir defaya mahsus verilen ikramiye ile dengelenmiştir. Mahkeme, bu alternatif çözümlerin, tartışma konusu düzenlemeyi tek başına haksız hale getirmediğini belirtmiştir. Yasama organı takdir yetkisinin sınırlarını aşmadığı sürece, sorunun çözümü için en uygun yolları seçip seçmediği veya yetkilerini farklı şekilde kullanmasının mümkün olup olmadığı hakkında yorum yapmanın Mahkemenin görevi olmadığı sonucuna varılmıştır.

Da Conceicao Mateus / Portekiz ve Santos Januario / Portekiz

8 Ekim 2013 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bu davalar, Portekiz Hükümetinin harcamalarında kesintiye gidilmesi sonucunda, başvuruların, 2012 yılında düşürülen emekli maaşlarına ilişkindir. Başvurular, emekli maaşlarının düşürülmesinin mali durumları ve yaşam koşulları üzerindeki etkileriyle ilgili olarak şikâyette bulunmuşlardır.

Mahkeme, başvuruların emekli maaşlarındaki kesintilerin, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine (mülkiyetin korunması) uygun olup olmadığını incelemiş ve başvuruların **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Özellikle, emekli maaşlarındaki kesintilerin, başvuruların mülkiyet hakkına yönelik orantılı bir kısıtlama teşkil ettiği kanaatine varılmıştır. Söz konusu tarihte Portekiz'de mevcut olan olağanüstü mali sorunlar dikkate alındığında ve emekli maaşlarındaki kesintilerin düşük miktarda ve geçici olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Portekiz Hükümetinin kamunun menfaatleri ile başvuruların emekli maaşı alma haklarının korunması arasında adil bir denge kurduğu sonucuna varılmıştır.

da Silva Carvalho Rico / Portekiz

1 Eylül 2015 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bu dava, Portekiz'de tasarruf tedbirlerinin alınmasının, özellikle de olağanüstü dayanışma kesintisinin ("CES") uygulanmasının ardından emekli maaşlarının düşürülmesine ilişkindir.

Kamu sektörü emeklilik sistemi kapsamında yer alan bir emekli olan başvuran, özellikle, söz konusu dayanışma kesintisinin 2013 yılında aldığı maaşa da uygulanmış olması sebebiyle geçici bir tedbir olmaktan çıktığını iddia ederek, söz konusu tedbirlerin mülkiyetin korunması hakkına aykırılık teşkil ettiğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle **kabul edilemez** olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, mali kriz esnasında Portekiz’de söz konusu olan genel kamu menfaatini ve başvuranın emekli maaşına uygulanan tedbirlerin sınırlı ve geçici nitelikte oluşunu dikkate almıştır. Mahkeme, bu nedenle, emekli maaşında kesinti yapılmasına ilişkin tedbirin, ülkede orta vadede ekonominin düzeltilmesini sağlamak bakımından, başvuranın mülkiyetinin korunması hakkıyla orantılı bir tedbir olduğu kanaatine varmıştır.

Maaşa El Koyma

Paulet / Birleşik Krallık

13 Mayıs 2014

Bu dava, başvuranın sahte pasaportla işe girmesi nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı verilmesinin ardından maaşlarına el konulmasına ilişkindir. Başvuran, kendi davası ile uyuşturucu kaçakçılığı veya organize suç gibi daha ağır suçların konu olduğu davalar arasında herhangi bir fark gözetilmeksizin verilen el koyma kararının orantısızlık teşkil ettiğini, zira söz konusu kararın, fiilen gerçekleştirdiği dört yıllık çalışması neticesinde elde ettiği tüm kazançta da el konulması anlamına geldiğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, Birleşik Krallık mahkemelerinin başvuranın davasını çok dar bir kapsamda inceledikleri kanaatine vararak, **Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin** (mülkiyetin korunması) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle de, yerel mahkemelerin, başvuran hakkında verilen el koyma kararının kamu yararına olduğu sonucuna varırken, söz konusu tespit ile başvuranın mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkı arasında denge kuramadıklarını belirtmiştir.

İşten Çıkarma

İşten çıkarma ve düşünce, vicdan ve din özgürlüğü

Larissis ve Diğerleri / Yunanistan

24 Şubat 1998

Hava kuvvetlerinde subay olarak görev yapan ve Pentekostal Kilisesi üyesi olan üç başvuran, kendi astları olan üç havacı da dahil olmak üzere, bazı kişilere kendi inançlarını benimsetmeye çalışmış ve Yunan mahkemeleri tarafından başkalarını kendi dinine çevirmeye teşebbüs suçundan mahkûm edilmiştir.

Mahkeme, başvuranların hava kuvvetleri personelini kendi dinlerine çevirme çabalarına karşı alınan önlemler bakımından **Sözleşme'nin 9. maddesinin** (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) **ihlal edilmediğine** karar vermiş, zira Devletin, ast konumundaki havacıları üst konumundaki personelin haksız baskılarından koruması gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme, ayrıca, başvuranlardan ikisi hakkında sivilleri kendi dinlerine çevirme çabalarına karşı alınan önlemler bakımından **Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlal edildiğini**, zira sivillerin, havacılar gibi baskı ve kısıtlamalara tabi olmadıklarını ifade etmiştir.

Dahlab / İsviçre

15 Şubat 2001 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Dinini değiştirerek İslam'a geçen bir ilkökul öğretmeni olan başvuran, okul yetkililerinin, 1997 yılında Federal Mahkeme tarafından da onaylanan, derste başörtüsü takılmasını yasaklama kararından şikâyetçi olmuştur. Başvuran, daha önce birkaç yıl okulda belirgin bir rahatsızlığa neden olmadan başörtüsü takmıştır. Başvuran, özellikle, öğretmenlik yaparken başörtüsü takmasını yasaklayan tedbirin, Sözleşme'nin 9. maddesi ile güvence altına alınan dinini açıklama özgürlüğünün ihlaline neden olduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın, Devletin bir temsilcisi sıfatıyla sorumlu olduğu çocukların yaşlarının dört ila sekiz arasında olmasından, yani çocukların daha büyük öğrencilere kıyasla daha kolay etkilendikleri bir yaşta olmalarından ötürü, uygulanan tedbirde herhangi bir mantıksızlık bulunmadığı kanaatine varmıştır.

Obst / Almanya ve Schüth / Almanya

23 Eylül 2010

Bu iki dava, başvuranların evlilik dışı bir ilişkiye girmeleri nedeniyle kilisedeki işlerinden çıkarılmalarına ilişkindir. İlk davada, başvuran, Mormon inancıyla yetişmiş ve 1980 yılında Mormon geleneklerine uygun olarak evlenmiştir. Başvuran, Mormon kilisesinde farklı görevlerde bulunmuş ve ardından 1986 yılında Avrupa halkla ilişkiler müdürü olarak atanmıştır. Aralık 1993'te, başka bir kadınla ilişkisi olduğu sırrını papaza anlatmıştır. Papaz, kendisine, durumu daha üst konumdaki yetkiliye anlatması tavsiyesinde bulunmuş ve başvuran da bu tavsiyeye uymuştur. Yetkili kişi, başvuranı, birkaç gün sonra, zina gerekçesiyle haber vermeksizin işten çıkarmıştır. İkinci davada, başvuran, 1980'lerin ortalarından eşinden ayrıldığı 1994 yılına kadar bir Katolik kilisesinde orgcu ve koro yönetmeni olarak çalışmış olup, 1995'ten bu yana, yeni partneriyle birlikte yaşamaktadır. Temmuz 1997'de, çocuklarının anaokulundaki insanlara babasının başka bir çocuğunun daha olacağını söylemesinin ardından, başpapaz konuyu başvuranla görüşmüştür. Birkaç gün sonra, kilise, Nisan 1998 itibariyle zina gerekçesiyle işinden çıkarıldığını başvurana tebliğ etmiştir. Başvuranlar, Sözleşme'nin 8. maddesine (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) dayanarak, işten çıkarılmalarına ilişkin kararların yerel mahkemelerce iptal edilmemesinden şikâyetçi olmuşlardır.

Söz konusu davalarda, Mahkeme, ilk kez, kilise çalışanlarının özel hayat kapsamına giren davranışları nedeniyle işten çıkarılmaları konusunu ele almıştır. Mahkeme, ilk davada, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Devletin söz konusu davada daha geniş takdir yetkisine sahip olduğu ve özellikle de iş mahkemelerinin farklı kişisel çıkarlar arasında denge kurmaları gerektiği dikkate alındığında, Sözleşme'nin 8. maddesinin başvurana daha fazla koruma sağlanmasını gerektirmediği kanaatine varılmıştır. İkinci davada ise, Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** hükmetmiştir. Söz konusu davada, iş mahkemelerinin, İş İstinaf Mahkemesi tarafından kilisenin menfaatlerinin başvuranın menfaatlerinden daha ağır bastığı yönünde varılan tespitlerin gerekçeleriyle ilgili yeterli açıklamada bulunmadıkları ve başvuranın hakları ile kilise işverenin hakları arasında Sözleşme'ye uygun bir şekilde denge kurmadıkları belirtilmiştir. Sonuç olarak, Devletin başvurana yeterli koruma sağlamadığı kanaatine varılmıştır.

Siebenhaar / Almanya

3 Şubat 2011

Katolik olan başvuran, bir Protestan Kilisesi tarafından, önce yardımcı çocuk bakıcısı olarak işe alınmış, sonrasında ise kreşin yönetiminde kendisine görev verilmiştir. Başvuran, Mahkeme

önünde, Alman iş mahkemeleri tarafından da onanan bir kararla, 1999 yılı itibariyle işten çıkarılmasından şikâyetçi olmuştur. İşten çıkarma işlemi, başka bir dini topluluğun (Evrensel Kilise/İnsanlığın Kardeşiği) üyesi olarak faaliyet göstermeye ve topluluğun öğretileri hakkında temel dersler vermeye başlamasından sonra gerçekleşmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 9. maddesinin** (düşünce, vicdan ve din özgürlüğü) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. İş mahkemelerinin söz konusu menfaatlerle ilgili olarak kapsamlı bir değerlendirme yaptıkları belirtilmiştir. İş mahkemelerinin, kilisenin güvenilirliğini korumak amacıyla başvuranın işten çıkarılmasının gerekli olduğu ve başvuranın iş sözleşmesini imzaladığı andan itibaren Evrensel Kilise adına gerçekleştireceği faaliyetlerin Protestan Kilisesindeki işiyle bağdaşmayacağı farkında olması gerektiği yönündeki tespitlerinin makul olduğu sonucuna varılmıştır.

Eweida ve Diğerleri / Birleşik Krallık

15 Ocak 2013

Dört başvuran da dindar Hristiyan'dır. İngiliz Havayollarında çalışan başvuran Eweida ile geriatri hemşiresi olan başvuran Chaplin, işverenlerinin, iş yerinde boyunlarına görünür şekilde haç takmalarına kısıtlama getirmelerinden şikâyet etmişlerdir. Doğum, ölüm ve evlilik tescil memuru olan başvuran Ladele ve gizli cinsel terapi ve ilişki rehberlik hizmetleri merkezinde rehberlik yapan başvuran McFarlane, eşcinselliğe göz yummak anlamına gelen bazı görevleri yerine getirmeyi reddettikleri gerekçesiyle işlerine son verilmesinden şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme, başvuran Eweida yönünden **Sözleşme'nin 9. maddesinin** (din özgürlüğü) **ihlal edildiğine**; başvuranlardan Chaplin ve McFarlane yönünden, **Sözleşme'nin 9. maddesinin tek başına veya 14. madde** (ayrımcılık yasağı) **ile bağlantılı olarak ihlal edilmediğine**; başvuran Ladele yönünden ise **Sözleşme'nin 14. maddesinin 9. madde ile bağlantılı olarak ihlal edilmediğine** karar vermiştir.

Mahkeme, Birleşik Krallık hukukunda, iş yerinde dini kıyafet giyilmesinin ve sembol kullanılmasının düzenlenmesi konusunda açık bir koruma eksikliğinin bulunmasının, tek başına, kişinin dinini açıklama hakkının ihlal edildiği şeklinde yorumlanamayacağına hükmetmiştir. Zira bu konuların, ulusal mahkemelerce, başvuranlar tarafından dile getirilen ayrımcılık iddiaları bağlamında ele alınabileceği ve alındığı kanısına varılmıştır. Başvuran Eweida'nın davasında, Mahkeme, bir tarafta başvuranın dini inancını açıklama isteğinin bulunduğunu, diğer tarafta ise işverenin belirli bir kurumsal imajı koruma isteğinin

bulduğunu tespit etmiştir. Bu amaç, kuşkusuz meşru olmakla birlikte, söz konusu amaca ulusal mahkemelerce çok fazla ağırlık verildiği sonucuna varılmıştır.

Başvuran Chaplin'in davasında ise, Mahkeme tarafından belirtildiği üzere, çalışırken haçını görünür bir şekilde takarak Hristiyanlık inancını göstermesine izin verilmesinin başvuran için önemi daha fazladır. Bununla birlikte, başvurandan haçını çıkarmasının istenmesinin gerekçesi, yani bir hastane koğuşunda sağlık ve güvenliğin korunması amacı, başvuran Eweida'nın durumuna kıyasla doğal olarak daha fazla önem arz etmektedir ve hastane yöneticileri de kliniğin güvenliğini göz önünde bulundurarak karar vermek durumundadırlar.

Başvuranlardan Ladele ve McFarlane'nin davalarında ise, yerel mahkemelerin, işverenlerin disiplin cezası verilmesi yönündeki kararlarını onamakla adil bir denge kurdukları söylenemez. Davaların her birinde, işveren, hizmet kullanıcılarıyla ilgili olarak ayrımcılık karşıtı bir politika izlemiştir. Mahkeme, cinsel yönelim nedeniyle ayrımcılığa uğramama hakkının da Sözleşme'de koruma altına alındığına dikkat çekmiştir.

Fernandez Martinez / İspanya

12 Haziran 2014 (Büyük Daire)

Bu dava, evli ve beş çocuk babası olan ve Katolik din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni olarak görev yapan bir papazın, dini nedenlerle evlenmeme kuralından muaf tutulması yönündeki talebinin kabul edilmesinin ardından ve Katolik öğretilerine aykırı bir harekete bağlılığını açıkça gösterdiği bir olay üzerine sözleşmesinin yenilenmemesine ilişkindir. Başvuran, özellikle, kişisel ve ailevi durumu nedeniyle sözleşmesinin yenilenmemesinin, özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlaline neden olduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, Devlete tanınan takdir yetkisi dikkate alındığında, başvuranın özel hayatına saygı hakkına yönelik müdahalenin orantısız olmadığı kanaatine vararak, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, Kilisenin, özellikle din kültürü eğitimi veren öğretmenlerden kurallara sadık kalmalarını beklemenin mantık dışı bir durum olmadığını, zira söz konusu kişilerin, kilisenin temsilcileri sayılabileceğini belirtmiştir. Mahkeme, bu davada, İspanya mahkemelerinin, konuyla ilgili tüm unsurları yeterince dikkate aldıkları ve Katolik Kilisesinin özerkliğinden kaynaklanan saygı sınırları içerisinde, çatışan menfaatlerle ilgili olarak ayrıntılı ve kapsamlı bir değerlendirme yaptıkları kanaatine varmıştır. Mahkeme, yerel mahkemelerce gerçekleştirilen inceleme ışığında, Kilisenin özerkliği ilkesinin ileri sürülmesinde herhangi bir uygunsuzluğun

bulunmadığı ve Piskoposun kararının yeterli gerekçelere dayandırılmadığının ya da keyfi olarak alındığının veya Sözleşme ile tanınan ve güvence altına alınan Katolik Kilisesinin özerkliğiyle bağdaşmayacak bir amaç doğrultusunda bu şekilde bir karar verildiğinin söylenemeyeceği sonucuna varmıştır.

Ebrahimian / Fransa

26 Kasım 2015¹

Bu dava, hastanede çalışan bir sosyal hizmet görevlisinin başörtüsünü çıkarmayı reddettiği gerekçesiyle sözleşmesinin yenilenmemesine ilişkindir. Başvuran, sözleşmesinin yenilenmemesinin, dinini ve inancını açıklama özgürlüğü hakkının ihlaline neden olduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, Fransız makamlarının, başvuranın dini inançları ile bu inançları göstermeme yükümlülüğü arasındaki dengeyi sağlamanın mümkün olmadığını tespit etmekle ve Devletin tarafsızlığı koşuluna öncelik verilmesine karar vermekle takdir yetkilerini aşmadıkları kanaatine varmıştır. Mahkeme, özellikle, başörtüsü takmanın yetkililerce, kamu görevlilerinin görevlerinin icrası sırasında tarafsız olmaları koşuluna aykırı olacak şekilde, dini inancın açıkça gösterilmesi şeklinde değerlendirildiğine dikkat çekmiştir. Başvuranın, Fransız Anayasası'nın 1. maddesinde öngörülen laiklik ilkesine ve bu ilkedeki kaynaklanan tarafsızlık koşuluna uygun hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ulusal mahkemeler, Devletin laik niteliğinin sürdürülmesinin ve dolayısıyla hastanede bulunan hastaların kendi vicdan özgürlükleri konusunda etki altında kalma veya taraf tutma riskinden korunmalarının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, yani herkesin dinine saygı gösterilmesi gerekliliği, söz konusu kararın dayanağını oluşturmuştur.

Daha önce KGB ajanı olarak çalışanların işten çıkarılması

---

¹ İşbu karar, [Sözleşme'nin](#) 44. maddesinin 2. fıkrasında (nihai kararlar) öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.

Sidabras ve Dziautas / Litvanya

27 Temmuz 2004

Vergi müfettişi olarak görev yapan başvuranlar, daha önce KGB ajanı olarak çalışmış olmaları nedeniyle görevlerinden alınmışlardır. Başvuranlar, özellikle, haklarında uygulanan ve eski KGB görevlisi olmaları nedeniyle 1999 ila 2009 yılları arasında özel sektörde iş bulamamalarına neden olan yasağın, Sözleşme'nin 8 (özel hayata saygı hakkı) ve 14. (ayrımcılık yasağı) maddelerine aykırılık teşkil ettiğini ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, çeşitli özel sektör alanlarında iş arayan başvuranlara uygulanan yasağın, ulaşılmak istenen amaçların meşruluğuna rağmen orantısız bir tedbir olduğu sonucuna varmıştır. Bu nedenle, **Sözleşme'nin 14. maddesi** (ayrımcılık yasağı) **ile bağlantılı olarak 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Aynı konuyla ilgili olarak, ayrıca bk. 7 Nisan 2005 tarihli [Rainys ve Gasoaravicius / Litvanya](#) kararı.

Sidabras ve Diğerleri / Litvanya

23 Haziran 2015

Daha önceden vergi müfettişi, savcı ve özel bir telekomünikasyon şirketinde avukat olarak görev yapan üç başvuran, eski KGB görevlilerinin özel sektörün çeşitli alanlarında çalışmalarına yasak getiren Litvanya mevzuatının ("KGB Yasası"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2004 ve 2005 yıllarında verdiği kararlara (yukarıya bakınız) rağmen yürürlükten kaldırılmaması hususunda şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, ilk iki başvuranın özel sektörde iş bulamamaları bakımından **Sözleşme'nin 8. maddesiyle** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **bağlantılı olarak 14. maddesinin** (ayrımcılık yasağı) **ihlal edilmediğine**; üçüncü başvuranın özel sektörde iş bulması bakımından ise **Sözleşme'nin 8. maddesiyle bağlantılı olarak 14. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, birinci ve ikinci başvuranın, davalarında verilen kararın ardından (yukarıya bakınız) ayrımcılığa maruz bırakıldıklarını ikna edici bir şekilde kanıtlayamadıklarını tespit etmiştir. Birinci başvuran, ilgili mevzuat kapsamında getirilen kısıtlamalara dayalı olarak kim tarafından ve hangi tarihte iş başvurusunun kabul edilmediği konusunda belirli bir bilgi sunmamıştır. Mahkeme, birinci başvuranın gereken nitelikleri taşımaması sebebiyle işsiz kaldığı sonucuna varan ulusal mahkemelerin bu tespitine

karşı çıkmayı gerektirecek herhangi bir sebebin bulunmadığı kanaatine varmıştır. Mahkeme, ikinci başvuranın ise 2006 tarihi itibarıyla stajyer avukat olduğunu bizzat kendisinin kabul ettiğine ve özel sektörde başka iş alanlarında hiç iş başvurusu yapmadığına dikkat çekmiştir. Ancak, Mahkeme, üçüncü başvuran yönünden, KGB Yasası'na, yani başvuranın eski işine tekrar alınmasının, KGB Yasası yürürlükteyken mümkün olamayacağı hususuna ulusal mahkemelerce açıkça atıfta bulunulmasının, başvuranın telekomünikasyon şirketindeki işine geri alınma talebinin reddedilmesinin dayanağını teşkil eden belirleyici bir etken olmadığına Litvanya Hükümeti tarafından kanıtlandığı konusunda ikna olmamıştır.

Büyükelçilik çalışanlarının işten çıkarılması

Cudak / Litvanya

23 Mart 2010 (Büyük Daire)

Litvanya vatandaşı olan başvuran, Polonya'nın Vilnius Büyükelçiliğinde sekreter ve santral görevlisi olarak çalışmıştır. Başvuran, 1999 yılında, Litvanya Eşit Fırsatlar Kamu Denetçisine başvurarak, erkek bir iş arkadaşının cinsel tacizine uğradığından şikâyetçi olmuştur. Şikâyetinin teyit edilmiş olmasına rağmen, işe izinsiz gelmediği gerekçesiyle Büyükelçilikteki işinden çıkarılmıştır. Litvanya mahkemeleri, başvuran tarafından açılan haksız işten çıkarma davasında, başvuranın işverenlerinin, Devletin yargı dokunulmazlığı kuralına tabi oldukları tespitinde bulunarak görevsizlik kararı vermiştir. Litvanya Yüksek Mahkemesi, başvuranın Büyükelçilikte çalıştığı süreçte kamu hizmeti yerine getirdiği ve iş unvanından da anlaşıldığı üzere, görevlerinin Polonya'nın egemenlik haklarını kullanmasını kolaylaştırdığı ve dolayısıyla Devletin dokunulmazlığı kuralının uygulanmasını haklı kıldığı sonucuna varmıştır.

Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin (mahkemeye erişim hakkı) somut davada uygulanıp uygulanamayacağı hususuyla ilgili olarak yaptığı değerlendirme neticesinde, başvuranın memuriyetinin, olayın unsurları bakımından, 6. maddede öngörülen korumanın dışında tutulmasını gerektirmediği kanaatine varmıştır. Mahkeme, bu tür bir dışta tutma durumunun söz konusu olmaması ve başvuranın Litvanya Yüksek Mahkemesi önündeki davasının, haksız işten çıkarma nedeniyle açılan bir tazminat davası olması nedeniyle, Sözleşme'nin 6/1 maddesi anlamında medeni bir hakla ilgili olduğu sonucuna varmıştır.

Mahkeme, davanın esasına ilişkin yaptığı değerlendirme neticesinde, **Sözleşme'nin 6/1 maddesinin** (adil yargılanma hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, Litvanya mahkemelerinin, Devletin dokunulmazlığı kuralını uygulayarak ve başvuranın davasında görevsizlik kararı vererek, başvuranın mahkemeye erişim hakkının özüne hanel getirdikleri kanaatine varmıştır.

Sabeh El Leil / Fransa

29 Haziran 2011 (Büyük Daire)

Bu dava, Kuveyt'in Paris Büyükelçiliğinin eski bir çalışanın, 2000 yılında görevden alınması nedeniyle işvereni hakkında dava açmak üzere faydalanmak istediği mahkemeye erişim hakkından yoksun bırakıldığına dair şikâyetine ilişkindir. Başvuran, Fransız mahkemelerinin işveren hakkında yargı dokunulmazlığı bulunduğu yönünde bir karara varmaları sonucunda, Sözleşme'nin 6/1 (adil yargılanma hakkı) maddesine aykırı olarak, mahkemeye erişim hakkından yoksun bırakılmasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin (mahkemeye erişim hakkı) somut davada uygulanıp uygulanamayacağı hususuyla ilgili olarak yaptığı değerlendirme neticesinde, başvuranın Büyükelçilikteki görevlerinin, mahkemeye erişim hakkına getirilen, Devletin menfaatine olan nesnel gerekçelere dayalı kısıtlamaları haklı kılamayacağı kanaatine varmıştır. Ayrıca, başvuranın Fransız mahkemeleri önündeki davası, geçerli ve önemli bir neden olmaksızın işten çıkarıldığı gerekçesiyle açılmış bir tazminat davasıdır. Mahkeme, bu nedenle, ihtilaf konusu hususun, medeni haklarla ilgili olduğu ve Sözleşme'nin 6/1 maddesinin somut davada uygulanabileceği sonucuna varmıştır.

Mahkeme, davanın esasına ilişkin yaptığı değerlendirme neticesinde, **Sözleşme'nin 6/1 maddesinin** (adil yargılanma hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, Fransız mahkemelerinin, makul bir orantılılık ilişkisi kuramadıkları ve bu nedenle başvuranın mahkemeye erişim hakkının özüne hanel getirildiği kanaatine varmıştır.

Wallishauser / Avusturya

17 Temmuz 2012

ABD'nin Viyana Büyükelçiliğinde fotoğrafçı olarak çalışan başvuran, Viyana İş ve Sosyal Mahkemesinde Birleşik Devletler aleyhine açtığı ve yasadışı olarak işten çıkarılmasının ardından Eylül 1996 tarihinden itibaren kendisine yapılması gereken maaş ödemelerini talep

ettiği davayla ilgili olarak şikâyette bulunmuştur. Başvuran, özellikle, Birleşik Devletler yetkililerinin, dokunulmazlıklarına dayanarak, davanın duruşmalarına katılmalarına ilişkin mahkeme celplerini tebellüğ etmemelerinden ve Avusturya mercilerinin de bu durumu, devletlerin egemenlik haklarına saygı gösterilmesini gerektiren uluslararası teamül hukukunun zorunlu kılmasını gerekçe göstererek kabullenmelerinden dolayı mahkemeye erişim hakkının engellenmiş olmasından şikâyet etmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 6/1 maddesinin** (mahkemeye erişim hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkemeye göre, Avusturya mahkemeleri, ABD'nin başvuranın davasındaki mahkeme celplerini kabul etmemesini bir egemenlik hakkı olarak değerlendirerek ve sonrasında da başvuranın davasına devam etmeyerek, makul bir orantılılık ilişkisi kuramamışlardır. Mahkeme, Avusturya mahkemelerinin, bu şekilde davranarak, başvuranın mahkemeye erişim hakkının özüne halel getirdikleri kanaatine varmıştır.

Siyasi bir partiye üyelik gerekçesiyle işten çıkarma

Redfearn / Birleşik Krallık

6 Aralık 2012

Bu dava, söz konusu tarihte üyeliği sadece beyaz vatandaşlara açık olan İngiliz Ulusal Partisi ("BNP") adlı aşırı sol siyasi parti üyesi olan ve engellilerin (çoğunlukla Asyalı) şoförlüğünü yapan bir kişinin işinden çıkarılmasına dair şikâyetine ilişkindir. Başvuran, işten çıkarılmasının, ifade, toplantı ve dernek kurma özgürlüğüne yönelik orantısız bir müdahale teşkil ettiğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 11. maddesinin** (dernek kurma özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Başvuranın sadece siyasi bir partiye üye olduğu gerekçesiyle işinden çıkarılmasına imkân veren hukuk sisteminin, suistimal riskinin ortaya çıkmasına neden olduğu ve dolayısıyla söz konusu sistemde eksiklikler bulunduğu kanaatine varmıştır.

Cinsel yönelim nedeniyle işten çıkarma

Lustig-Prean ve Beckett / Birleşik Krallık ve Smith ve Grady / Birleşik Krallık

27 Eylül 1999

Perkins ve R. / Birleşik Krallık ve Beck, Copp ve Bazeley / Birleşik Krallık

22 Ekim 2002

Bu dört dava, Milli Savunma Bakanlığı politikası gereğince, sadece cinsel yönelimleri nedeniyle Birleşik Krallık silahlı kuvvetlerinden ihraç edilen kişilerle ilgilidir. Başvuranlar, özellikle, cinsel hayatlarına ilişkin soruşturmaların ve söz konusu tarihte silahlı kuvvetlerde eşcinsellerin bulunmasını mutlak suretle yasaklayan düzenleme nedeniyle ordudan ihraç edilmelerinin, Sözleşme'nin 8 (özel hayata saygı hakkı) ve 14. (ayrımcılık yasağı) maddeleri kapsamındaki haklarının ihlaline neden olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, söz konusu dört davada, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, başvuranlar hakkında uygulanan tedbirlerin, özellikle özel hayatlarına yönelik ağır bir müdahale teşkil ettiği ve “inandırıcı ve geçerli nedenlerle” haklı kılınmadığı kanaatine varmıştır.

Mahkeme, *Smith ve Grady / Birleşik Krallık ve Beck, Copp ve Bazeley / Birleşik Krallık* davalarında ise, başvuranların özel hayata saygı haklarının ihlaliyle ilgili olarak başvurabilecekleri etkin bir iç hukuk yolunun bulunmaması nedeniyle, **Sözleşme'nin 13. maddesinin** (etkili başvuru hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Cinsiyet nedeniyle işten çıkarma**Emel Boyraz / Türkiye**

2 Aralık 2014

Bu dava, başvuranın, kamu sektöründeki işine, yani Devlet tarafından işletilen bir elektrik şirketindeki görevine cinsiyeti nedeniyle son verilmesine ilişkindir. Başvuran, Mart 2004'te, erkek olmadığı ve askerliğini tamamlamadığı gerekçesiyle işinden çıkarılmadan önce neredeyse üç yıl boyunca güvenlik görevlisi olarak çalışmıştır. Başvuran, iç hukuktaki yargılamalarda hakkında verilen kararların, cinsiyet temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, işten çıkarılmasına ilişkin idari işlemlerin aşırı uzun sürdüğü ve adil olmadığı hususunda şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesiyle** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **bağlantılı olarak 14. maddesinin** (ayrımcılık yasağı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkemeye göre, güvenlik görevlilerinin gece vardiyasında ve kırsal bölgelerde çalışmak ve belirli koşullarda

ateşli silah ve fiziksel güç kullanımına başvurmak zorunda oldukları gerçeği, kadın ve erkekler arasındaki herhangi bir muamele farklılığını tek başına haklı kılamaz. Ayrıca, başvuranın işten çıkarılmasının nedeni, bu tür risk veya sorumlulukları üstlenemeyecek olmasından ziyade, Türkiye’deki idari mahkemelerin verdikleri kararlardır. Zira başvuranın, görevlerini yerine getiremediğini kanıtlayacak herhangi bir delil mevcut değildir. Mahkeme, ayrıca, idari mahkemelerin Devlet tarafından işletilen bir şirkette sadece erkek personelin güvenlik görevlisi olarak çalıştırılması koşulunu haklı gerekçelere dayandırmadıkları kanaatine varmıştır. Bu davada, Mahkeme, **Sözleşme’nin 6/1** (makul bir süre içerisinde adil yargılanma hakkı) **maddesinin de ihlal edildiğine** hükmetmiştir.

Sağlık gerekçesiyle işten çıkarma

I.B. / Yunanistan (no. 552/10)

3 Ekim 2013

Bu dava, HIV-pozitif bir çalışanın, şirketteki diğer çalışanların baskısı üzerine işten çıkarılmasına ilişkindir. Yargıtay, başvuranın HIV-pozitif olması nedeniyle işten çıkarılmasında kanuna aykırı bir durum olmadığı sonucuna varmıştır. Başvuran, özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini ve ayrıca işten çıkarılmasının ayrımcılık teşkil ettiğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvuranın sağlık durumu nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığı ve bu durumun **Sözleşme’nin 14. maddesi** (ayrımcılık yasağı) **ile birlikte 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlaline yol açtığı** kanaatine varmıştır. Mahkeme, özellikle, yerel mahkemelerin, başvuranın işten çıkarılmasına ilişkin şikâyetinin reddedilmesi yönündeki kararlarını açıkça doğru olmayan bilgilere, yani hastalığının bulaşıcı olduğu bilgisine dayandırdıklarını ifade etmiştir. Mahkeme tarafından belirtildiği üzere, işverenin menfaatlerinin başvuranın menfaatlerinden nasıl daha ağır bastığı konusunda yerel mahkemelerce yeterince açıklamada bulunulmamış ve bu nedenle, tarafların hakları arasında doğru bir denge kurulamamıştır.

Kıdem tazminatına vergi uygulanması

N.K.M. / Macaristan (no. 66529/11)

14 Mayıs 2013

Bu dava, özellikle, bir memurun, işten çıkarılmasından 10 hafta önce yürürlüğe giren bir düzenleme uyarınca, kıdem tazminatına %98 oranında vergi uygulanmasının, herhangi bir

hukuk yolu olmaksızın, mülkiyetinden haksız bir şekilde yoksun bırakılmasına neden olduğuna dair şikâyetine ilişkindir.

Mahkeme, **Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin** (mülkiyetin korunması) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, Macar yetkililerin vergilendirme konularında geniş takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, uyguladıkları yöntemlerin ulaşılmak istenen amaçla, yani devlet hazinesini yüksek kıdem tazminatı ödemelerine karşı koruma amacıyla orantılı olmadığı kanaatine varmıştır. Başvurana yeni kıdem tazminatı düzenlemesine uyum sağlayabilmesi için geçici bir süre tanınmadığı da belirtilmiştir. Ayrıca, Macar yetkililerin, başvurunu, iş piyasasıyla yeniden bütünleşme yönündeki özel sosyal menfaate hizmet eden kazanılmış bir haktan yoksun bırakarak, aşırı bir bireysel yük altında bıraktıkları sonucuna varılmıştır.

Kamulaştırma ve İnsanların “Geçim Kaynaklarından” Yoksun Bırakılması

Lallement / Fransa

11 Nisan 2002

Çiftçilikle uğraşan başvuran, daha çok mandıra olarak işletilen aile çiftliğini babasından devralmıştır. Başvuranın kendisi, bakmakla yükümlü olduğu annesi, çiftlikte aile yardımcısı olarak çalışan (kayıtlı olarak) erkek kardeşi ve onun iki çocuğu, çiftlikten kazandıkları gelirle geçimlerini sağlamaktaydılar. Ardenler bölgesi kamulaştırma yargıcı, 1993 yılında, başvuranın çiftlik arsasının yaklaşık %30’luk bir kısmının kamu yararına kamulaştırıldığını ilan etmiştir. Kamulaştırılan söz konusu arsa, süt üretimine tahsis edilen alanın yaklaşık %60’ını teşkil etmekteydi. Başvuran, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesine (mülkiyetin korunması) dayanarak, kamulaştırma nedeniyle geçim kaynağından yoksun bırakıldığı ve kendisine ödenen tazminatın, söz konusu kaybı karşılamadığı hususunda şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin** (mülkiyetin korunması) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, şikâyet konusu kamulaştırma işleminin, başvurunu, maddi açıdan arsasının geri kalan kısmını ekip biçmeye devam edemeyecek duruma getirdiğini ve bu nedenle geçim kaynağını kaybetmesine neden olduğunu belirtmiştir. Ödenen tazminatın

söz konusu kaybı karşılamadığını kaydeden Mahkeme, bu miktarın, kamulaştırılan mülkün değeriyle makul bir ilişkisi bulunmadığı kanaatine varmıştır.

Ayrıca, adil tazminle ilgili olarak verilen 12 Haziran 2003 tarihli karara bakınız.

Çalışma Hayatında İfade Özgürlüğü

Sözleşme'nin 10. maddesinde (ifade özgürlüğü) öngörülen korumanın kapsamı, genel olarak iş yeri, özel olarak ise kamu çalışanlarını da içermektedir (26 Eylül 1995 tarihli Vogt / Almanya kararı; 2 Eylül 1998 tarihli Ahmed ve Diğerleri / Birleşik Krallık kararı; 28 Ekim 1999 tarihli Wiive / Lihtenştayn kararı (Büyük Daire); 29 Şubat 2000 tarihli Fuentes Bobo / İspanya kararı). Aynı zamanda, devlet memurlarının, işverenlerine karşı bağlılık, ihtiyat ve gizlilik yükümlülüğü bulunmaktadır (14 Mart 2002 tarihli De Diego Nafria / İspanya kararı).

Guja / Moldova

12 Şubat 2008 (Büyük Daire)

Söz konusu tarihte Moldova Başsavcılığı Basın Bürosunun başkanı olan başvuran, üst düzey bir siyasetçinin derdest davalara müdahale ettiğini gösteren iki belgeyi ifşa etmesi nedeniyle Başsavcılıktaki görevinden alınmış olması konusunda şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, ifade özgürlüğü hakkının kamuyu ilgilendiren meseleler bağlamındaki önemini, devlet memurlarının ve diğer çalışanların işyerlerindeki yasadışı davranışları veya haksızlıkları bildirmelerinin gerekli oluşunu, çalışanların işverenlere karşı görev ve sorumluluklarını ve işverenlerin personeli üzerindeki yönetim hakkını göz önünde bulundurarak, somut davadaki diğer farklı menfaatleri de değerlendirdikten sonra, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına, özellikle de bilgi yayma hakkına yönelik müdahalenin, “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sonucuna varmıştır (ilgili kararın 97. paragrafı).

Heinisch / Almanya

21 Temmuz 2011

Bu dava, bir geriatri hemşiresinin, bakım hizmetinde eksiklikler bulunduğu iddiasıyla işvereni hakkında suç duyurusunda bulunması neticesinde işten çıkarılmasına ilişkindir. Başvuran, işten

çıkarılmasının ve eski görevine geri dönmesi yönündeki talebinin mahkemelerce reddedilmesinin Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlaline neden olduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvuranın önceden haber verilmeksizin işten çıkarılmasının orantısız bir müdahale teşkil ettiği ve yerel mahkemelerin, başvuranın itibarını koruma gereksinimi ile başvuranın ifade özgürlüğünü koruma gereksinimi arasında adil bir denge kuramadıkları kanaatine vararak, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Palomo Sánchez ve Diğerleri / İspanya

12 Eylül 2011 (Büyük Daire)

Başvuranlar, incitici ve küçük düşürücü bir yayın (kapağında şirketin çalışanlarını insan kaynakları müdürüne cinsel iltifatlarda bulunurken gösteren bir karikatür bulunan) üzerine işten çıkarılmalarının ifade özgürlüğü haklarının ihlaline yol açtığını, işten çıkarılmalarının asıl sebebinin sendikal faaliyetleri olduğunu ve dolayısıyla toplantı ve dernek kurma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, başvuranların işten çıkarılmalarının, Devlet tarafından, söz konusu işten çıkarma kararının iptal edilmesi veya daha hafif bir tedbir uygulanması suretiyle tazmin edilmesini gerektirecek derece açıkça orantısız bir müdahale veya aşırı ağır bir yaptırım teşkil etmediği kanaatine varmıştır.

Vellutini ve Michel / Fransa

6 Ekim 2011

Bu davalar, Belediye Zabıta Memurları Sendikasının Başkanı ve Genel Sekreterinin, sendika yetkilileri sıfatıyla yaptıkları açıklamalar nedeniyle, bir belediye başkanına alenen hakaret ettikleri gerekçesiyle mahkûm edilmelerine ilişkindir.

Mahkeme, başvuranların, sendika temsilcileri sıfatıyla, ifade özgürlüklerine yönelik olarak yapılan müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olmadığı kanaatine vararak, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, dava konusu yorumların somut bir dayanaktan yoksun olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, kullanılan ifadelerin açıkça kişisel bir düşmanlığı yansıtmadığı, aksine, kamuyu ilgilendiren tartışmalar bağlamında, sendika temsilcilerine tanınan kabul edilebilir eleştiri hakkı kapsamında olduğunu ifade etmiştir.

Szima / Macaristan

9 Ekim 2012

Bu dava, bir polis sendikasının başkanına, kolluk kuvvetlerini olumsuz etkileyecek iddialar nedeniyle para ve rütbe indirme cezasının verilmesine ilişkindir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Başvuranın, mevkisi gereği önemli bir etkiye sahip olduğu ve bu nedenle ifade özgürlüğü hakkını, statüsü ve kolluk kuvvetlerindeki disiplin şartı dikkate alınarak, bu hakkın beraberinde getirdiği görev ve sorumlulukları doğrultusunda kullanması gerektiği tespitinde bulunulmuştur. Başvurana uygulanan nispeten hafif tedbirin, yani para ve rütbe indirme cezasının, içinde bulunulan koşullarda orantısız bir tedbir olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

Bucur ve Toma / Romanya

10 Ocak 2013

Romanya istihbarat teşkilatında çalışan birinci başvuran, “çok gizli” bilgileri ifşa ettiği gerekçesiyle mahkûm edilmiştir. Başvuran, bir basın konferansında, bazı gazeteci ve siyasetçilerin telefon görüşme kayıtlarını içeren kasetleri dinletmiş ve bununla birlikte görüşme dökümünde not ettiği suçlayıcı unsurları açıklamıştır.

Mahkeme, birinci başvuran yönünden, **Sözleşme'nin 10. maddesinin** (ifade özgürlüğü) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, birinci başvuranın ifade özgürlüğüne, özellikle de bilgi yayma özgürlüğüne yönelik müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olmadığı kanaatine varmıştır.

Gouarré Patte / Andora

12 Ocak 2016²

Bu dava, doktor olarak görev yapan başvuranın mesleğinden ömür boyu men edilmesini gerektiren ek cezanın yeniden gözden geçirilmesinin mümkün olmamasına ilişkindir. Başvuran, doktorluk mesleğini icra ederken üç kez cinsel suç işlediği gerekçesiyle, bir yılı ceza evinde infaz edilmek, geri kalan kısmı içinse şartlı tahliye imkânından faydalanmak üzere, beş yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Başvuran, söz konusu tarihte yürürlükte olan Ceza

---

² İşbu karar, [Sözleşme'nin](#) 44. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.

Kanunu'nun uygulanmasıyla, ek bir cezaya daha mahkûm edilmiş ve mesleğinden ömür boyu men edilmiştir. Başvuran, özellikle, Andora mahkemelerinin, yeni Ceza Kanunu'nun 7. maddesinde açıkça kabul edildiği şekilde, sanığın daha lehine olan ceza kanununun geriye dönük uygulanması ilkesini uygulamamış olmaları hususunda şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 7. maddesinin** (kanunsuz ceza olmaz) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, Andora mahkemelerinin, mevzuatta geriye dönük olarak uygulanabilecek şekilde daha hafif bir ceza öngörülmesine rağmen, en sert cezayı uygulamaya devam ettiklerini tespit etmiştir. Yürürlükte olan ceza mevzuatında öngörülen koşulları aşan bir cezanın uygulanmaya devam edilmesi, hukukun üstünlüğü ilkesinin ve başvuranın kanunda öngörülen ceza ile cezalandırılma hakkının Andora mahkemeleri tarafından ihlal edilmesine neden olmuştur. Ayrıca, Mahkeme, Sözleşme'nin 7. maddesiyle ilgili tespitleri ışığında ve başvuranın yeni Ceza Kanunu'nun daha lehteki hükümlerinin uygulanması hususunu dile getirmek üzere başvurabileceği etkin bir hukuk yolunun mevcut olduğunun kanıtlanmadığını dikkate alarak, **Sözleşme'nin 7. maddesiyle bağlantılı olarak 13. maddesinin** (etkili başvuru hakkı) **de ihlal edildiğine** karar vermiştir.

İş Sağlığı

Eternit / Fransa

27 Mart 2012 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Dava, bir şirket ile bir Sağlık Sigortası Kurumu arasında, şirketin eski bir çalışanının yakalandığı bir hastalığın meslek hastalığı olup olmadığına dair bir ihtilaf hakkındaki davanın adil olup olmadığına ilişkindir. Davada, özellikle, Sağlık Sigortası Kurumunun, işverene, eski çalışanının tıbbi kayıtlarına erişim izni vermemesine odaklanılmıştır. Başvuran şirket, eski çalışanının meslek hastalığının teşhisinde dayanılan tıbbi delillere erişim sağlayamamasından ve dolayısıyla hastalığın meslek kaynaklı olduğu yönündeki karara etkin bir şekilde itiraz etme imkânı bulamamasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, dava sürecinde, Sağlık Sigortası Kurumuna başvuran şirket aleyhine büyük bir avantaj sağlanmadığını, zira başvuran şirketin talep ettiği tıbbi kayıtlara Sağlık

Sigortası Kurumunun idari hizmetler biriminin de erişimi olmadığını tespit etmiştir. Mahkeme, dolayısıyla, bu davada silahların eşitliği ilkesine saygı gösterildiğine hükmetmiştir.

Howald Moor ve Diğerleri / İsviçre

11 Mart 2014

Bu dava, 1960 ila 1970 yılları arasında çalıştığı süreçte asbeste maruz kalması nedeniyle, Mayıs 2004'te malign plevral mezotelyoma (son derece agresif kötü huylu bir tümör) teşhisi konulan ve 2005 yılında hayatını kaybeden bir işçiyle ilgilidir. Söz konusu işçinin eşi ve iki kızı olan başvuranlar, özellikle, mahkemeye erişim haklarının ihlal edildiğini, zira İsviçre mahkemelerinin, merhumun işvereni ve ulusal makamlar aleyhine açtıkları tazminat davalarını, zaman aşımı gerekçesiyle reddettiklerini ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, somut davadaki olağanüstü koşulları dikkate alarak, zaman aşımı kuralının uygulanmasının, başvuranların mahkemeye erişim haklarının, **Sözleşme'nin 6/1 maddesinin** (adil yargılanma hakkı) **ihlaline** yol açacak ölçüde kısıtlanmasına neden olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, yasal zaman aşımı kuralının meşru bir amaca yani hukuk güvenliğinin sağlanması amacına hizmet ettiği kanısında olmakla birlikte, bu kuralın, tetikleyici olayların üzerinden uzun yıllar geçtikten sonra dahi teşhis edilemeyen hastalıklardan muzdarip olan kişiler için sistematik bir şekilde uygulanmasının, söz konusu kişilerin, haklarını mahkemeler önünde ileri sürme imkânından yoksun kalmalarına neden olduğu kanaatine varmıştır. Mahkeme, bu nedenle, bir kimsenin belirli bir hastalığı olduğunu bilemeyeceğinin bilimsel olarak kanıtlandığı hallerde, bu hususun, zaman aşımı süresinin hesaplanmasında dikkate alınması gerektiği sonucuna varmıştır.

Dolopoulos / Yunanistan

17 Kasım 2015 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bu dava, bir banka şubesinin müdürünün psikiyatrik bir hastalığa yakalanmasına ve ağır depresyon yaşamasına sebep olan koşullara ilişkindir. Başvuran, söz konusu hastalıklarının, kısmen, yöneticilerinin uyguladığı taciz taktikleri sonucunda ortaya çıktığını iddia etmiştir. Başvuran, Devletin, kendisi gibi çalışanları, çalışma hayatına ilişkin hastalıklara karşı koruma görevini yerine getirmediğini ileri sürmüştür. Başvuran, özellikle, hastalığının İş Teftiş Kuruluna bildirilmediğini ve psikiyatrik hastalıkların meslek hastalıkları kapsamında yer almadığı gerekçesiyle şikâyetinin Temyiz Mahkemesinde görevli Cumhuriyet savcısı tarafından reddedildiğini belirtmiştir.

Mahkeme, başvurunun açıkça dayanaktan olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, psikiyatrik hastalıkların meslek hastalıkları kapsamında yer almamasına rağmen, başvuranın işyerinde ruh sağlığının kötüye gittiği konusunda şikâyetle bulunmak üzere başvurabileceği ve uygun görüldüğü takdirde manevi tazminat alabileceği yolların mevcut olduğunu belirtmiştir. Mahkeme, başvuranın söz konusu yollara başvurduğuna, zira temyiz sürecinin halen devam ettiğine dikkat çekmiştir. Mahkeme, bu nedenle, Yunanistan makamlarının, başvuranın fiziksel ve ruhsal sağlığını veya özel hayatına saygı hakkını koruyamadıklarının söylenemeyeceği sonucuna varmıştır.

Emekli Maaşları

C. / Fransa (no. 10443/83)

15 Temmuz 1998 (Avrupa İnsan Hakları Komisyonu³ kararı)

Vergi müfettişi olan başvuran, rüşvet aldığı gerekçesiyle üç yıl hapis cezasına mahkûm edilmesinin ardından emekli maaşının askıya alınmasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın emekli maaşının askıya alınmasının, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi (mülkiyetin korunması) kapsamında herhangi bir mülkiyet hakkına müdahale teşkil etmediği, zira başvuranın, çalıştığı süre boyunca yürürlükte olan yasal hükümler uyarınca, emekli maaşı hakkının askıya alınmasına yol açabilecek bir suçtan mahkûm olduğunu tespit etmiştir.

Azinas / Kıbrıs

28 Nisan 2004 (Büyük Daire)

Başvuran, Kıbrıs Cumhuriyetinin 1960 yılında kurulduğu andan, görevden alındığı güne kadar, Lefkoşa Kamu Hizmeti Dairesinin başkanı olarak görev yapmıştır. Kamu Hizmeti Komisyonu, Temmuz 1982'de, başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatmış ve başvuranın, Nisan 1981'de, Lefkoşa Bölge Mahkemesi tarafından, hırsızlıktan, emniyeti suistimal etmekten ve

³ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesiyle birlikte, Temmuz 1954 ila Ekim 1999 tarihleri arasında Strazburg'da görev yapan Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Sözleşmeciler Devletlerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini denetlemiştir. 1 Kasım 1998 tarihinde Mahkemenin daimi olarak göreve başlamasıyla birlikte Komisyonun işlevi sona ermiştir.

görevi kötüye kullanmaktan suçlu bulunduğu gerekçesiyle, geriye dönük olarak yürütülen soruşturma neticesinde görevden alınmasına karar vermiştir. Başvuran, 18 ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Başvuranın, hakkında verilen mahkûmiyet ve ceza hükmüne karşı itirazı, Ekim 1981’de, Yüksek Mahkeme tarafından reddedilmiştir. Kamu Hizmeti Komisyonu, başvuranın, Daireyi yönetirken, Dairenin kaynaklarını kendi şahsi mülküyümüş gibi kullandığı kanaatine varmıştır. Disiplin cezası olarak uygulanan görevden alma işlemiyle birlikte, başvuran, emeklilik gelirlerini ve hatta emekli maaşı hakkını kaybetmiştir. İtiraz başvurusundan da bir sonuç alamamıştır. Başvuran, Mahkeme önünde, özellikle, görevden alınması ve sonrasında emeklilik haklarını kaybetmesi hususunda şikâyette bulunmuştur. Bu anlamda, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesine (mülkiyetin korunması) dayanmıştır.

Kıbrıs Hükümetinin, ilgili “etkin” iç hukuk yolunun tüketilmediği yönündeki itirazının haklı nedenlere dayandığı kanaatine varan Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** olduğuna hükmetmiştir. Mahkemeye göre, başvuran, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesini, istinaf mahkemesi olarak görev yapan Yüksek Mahkeme önünde ileri sürmemiştir. Bu nedenle, Yüksek Mahkeme, başvuranın görevden alınmasının mülkiyet hakkı kapsamında yer alan emeklilik maaşı hakkının ihlaline neden olup olmadığı konusunda herhangi bir karar vermemiştir. Dolayısıyla, başvuran, Kıbrıs mahkemelerine, Sözleşme ile ilgili olarak iddia edilen ihlali inceleme, önleme veya düzeltme fırsatı vermemiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni onaylayan Devletlere, Sözleşme’nin 35. maddesi (kabul edilebilirlik kriteri) uyarınca, kural olarak, bu fırsatın verilmesi gerekmektedir.

Stummer / Avusturya

7 Temmuz 2011 (Büyük Daire)

Yaklaşık 28 yılını hapisanede geçiren başvuran, özellikle, hapisanede icra ettiği iş itibariyle yaşlılık aylığı sistemine kabul edilmemesinin ayrımcılık teşkil ettiğini ve emeklilik gelirlerinden yoksun kalmasına neden olduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, **Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesi** (mülkiyetin korunması) **ile bağlantılı olarak Sözleşme’nin 14. maddesinin** (ayrımcılık yasağı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, Avusturya’nın, başvuranın davası kapsamında ileri sürülen hususu incelemeye devam etmesi gerektiğini belirtmiş, ancak bununla birlikte, Avusturya’nın, şimdiye

kadar çalışan hükümlüleri yaşlılık aylığı sistemine kabul etmemekle, bu konuda kendisine tanınan takdir yetkisini aşmadığı kanaatine varmıştır.

E.B. (no. 2) / Macaristan (no. 34929/11)

15 Ocak 2013 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bu dava, 2010 yılında, Macaristan emeklilik sisteminde, çıkarılan yeni kanunlar yoluyla yapılan değişikliklere ilişkindir. Başvuran, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine (mülkiyetin korunması) dayanarak, yeni mevzuatın, bireysel emeklilik katkı paylarına, Devletin bütçesi lehine el konulması anlamına geldiğini ileri sürmüştür. Başvuran, özellikle, yeni mevzuat uyarınca Devlette tam emeklilik hakkı kazansa dahi, bu hakkın, katkı payları ve yatırım stratejisiyle doğrudan ilişkili olan bireysel emeklilik planına kıyasla yetersiz kaldığını ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, yurt dışında çalışma niyeti olduğundan, Devlette emeklilik hakkını kazanabilmesi için gerekli hizmet süresini doldurabileceğinin kesin olmadığını belirtmiştir.

Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın gelecekte emeklilik maaşı alacağına dair meşru beklentisi de dahil olmak üzere, mülkiyet haklarına yönelik herhangi bir müdahalede bulunulmadığı, zira kendisinin, iş hayatı boyunca, ister bireysel emeklilik fonuna isterse Devlet fonuna ödediği katkı payları sayesinde, gelecekte emekli maaşı almaya hak kazandığı kanaatine varmıştır.

Cichopek ve Diğer 1627 Başvuru / Polonya

14 Mayıs 2013 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Polonya Devlet Güvenlik Servisinin eski üyelerinin, komünist rejimin hüküm sürdüğü 1944 ile 1990 yılları arasında birikmiş emeklilik haklarında, 2009 yılında çıkarılan bir kanunun hükümleri uyarınca kesinti yapılmıştır. Başvuranlar, etkileri bakımından cezalandırıcı nitelik taşıdığını ve geçmişteki çalışma süreçleri açısından topluca bir cezalandırma biçimi olduğunu değerlendirdikleri bir yasa ile kişisel koşullarının ani, geç kalınmış ve büyük bir değişikliğe uğraması sonucunda aşırı bir külfet altında bırakıldıklarını ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, başvuruların **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, genel olarak, emeklilik kesinti planının, başvuranlar açısından aşırı bir yük getirmediği, başvuranların geçim kaynaklarını kaybetmedikleri veya ödeneklerden tamamen

yoksun bırakılmadıkları ve söz konusu planın, diğer emeklilik planlarından halen daha avantajlı olduğu kanaatine varmıştır. Mahkeme, ayrıca, başvuranların Sözleşme’de güvence altına alınan insan haklarını ihlal etmek maksadıyla kurulmuş gizli polis teşkilatındaki hizmetlerinin, emeklilik kesintilerinden etkilenecek kişi kategorisinin tanımlanması ve haklı nedenlere dayandırılması bakımından uygun bir koşul olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre, Polonya makamları, söz konusu tedbirlerin kişisel kapsamını, ulaşılmak istenen meşru amacın (yani emeklilik sisteminin daha adil olmasını sağlamak maksadıyla eski komünist siyasi polis teşkilatı üyelerinin emeklilikle ilgili olarak faydalandıkları ayrıcalıkları kaldırma amacının) yerine getirilmesi için gerekli olanla sınırlı tutmuşlardır.

Markovics ve Diğerleri / Macaristan

24 Haziran 2014 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bu başvurular, Macaristan’da, emekli asker maaşlarının yeniden yapılandırılmasına ilişkindir. Söz konusu başvurular kapsamında, emekli askerlere, başta, gelir vergisine tabi olmayan emekli maaşı yerine, genel kişisel gelir vergisi oranı üzerinden vergiye tabi olan aynı miktarda ödenek verilmesi sisteminin getirilmesi (Kasım 2011’de yapılan bir düzenleme ile) olmak üzere, esasen aynı sorunlar ileri sürülmüştür. Başvuranlar, bu değişikliğin, mülkiyet haklarına yönelik haksız ve ayrımcılık teşkil eden bir müdahale anlamına geldiğini ve bu anlamda, herhangi bir ulusal makam önünde etkin bir itiraz yolunun bulunmadığını ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, başvuruların **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, başvuranların ödeneklerindeki kesintilerin makul ve orantılı olduğu kanaatine varmıştır. Mahkemeye göre, başvuranlar, önceki emekli maaşlarının değeriyle makul bir ilişkisi bulunan hizmet ödeneklerini almaya devam etmişlerdir. Aslında, başvuranlar, ne tek geçim kaynaklarını kaybetmişler ne de geçimlerini sağlayamama riskiyle karşı karşıya bırakılmışlardır. Mahkeme, ayrıca, herhangi bir muamele farklılığının söz konusu olduğu varsayılsa dahi, ulaşılmak istenen amaç (yani emeklilik sisteminin mantığa uygun hale getirilmesi) ile kullanılan yöntemler (yani ödeneklerde orantılı bir kesinti yapılması) arasında makul bir orantılılık ilişkisinin kurulduğu kanaatine varmıştır.

“Genel Kabul Görmüş” Bir İş Sahibi Olma Şartına Bağlanan Ödeneklerden Faydalanma

Schuitemaker / Hollanda

4 Mayıs 2010 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Mesleği filozofluk olan başvuran, 1983 yılından bu yana işsiz olup, işsizlik ödeneği almaktaydı. 2004 yılında yapılan bir mevzuat değişikliğinin ardından, genel sosyal yardımlardan faydalanıp faydalanamayacağını, “genel kabul görmüş” bir iş sahibi olmasına ve bu tür bir işe girme isteğine bağlı olduğu, aksi takdirde yardım ödemelerinde kesintiye gidileceği kendisine bildirilmiştir. Başvuran, Mahkeme önünde, yeni mevzuat uyarınca, kendisine uygun olsun olmasın herhangi bir iş bulması ve söz konusu işi kabul etmesi gerektiğini ve bu durumun Sözleşme’nin 4. maddesinin (kölelik ve zorla çalıştırma yasağı) ihlali anlamına geldiğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Devlet, bir sosyal güvenlik sistemi kurduğunda, bu sistemden yararlanmak isteyenlerde aranacak şartları belirleme hakkının tamamen Devlete ait olduğu belirtilmiştir. Özellikle, bir kişinin, genel kabul görmüş bir iş bulma ve bu tür bir işi kabul etme anlamında bariz çaba göstermesini gerektiren bir şartın makul olmadığını söylenemeyeceği ve bu durumun, Sözleşme’nin 4. maddesi kapsamında, bir kişiyi zorla ya da zorunlu çalıştırma ile eş tutulamayacağı kanaatine varılmıştır.

İş ve Aile Yaşamının Uyumlaştırılması

Garcia Mateos / İspanya

19 Şubat 2013

Bu dava, söz konusu tarihte 6 yaşından küçük olan oğluna baktığı gerekçesiyle çalışma süresinin azaltılmasını talep eden bir süpermarket çalışanı ile ilgilidir. Başvuran, makul bir süre içinde adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ve kendisine cinsiyet temelinde ayrımcılık yapıldığını ileri sürmüştür. Ayrıca, söz konusu temel hak ihlalinin tazmin edilmemesinden ve İspanya Anayasa Mahkemesi nezdinde etkin bir hukuk yolundan faydalanamamasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme’nin 14. maddesi** (ayrımcılık yasağı) **ile birlikte 6/1 maddesinin** (makul bir süre içinde adil yargılanma hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, İspanya

Anayasa Mahkemesinin başvuran lehine verdiği kararda da ortaya konulduğu üzere, cinsiyet temelinde ayrımcılık yapmama ilkesiyle ilgili ihlalin, söz konusu kararın infaz edilmemiş ve başvurana tazminat verilmemiş olması nedeniyle, hiçbir zaman giderilmediği kanaatine varmıştır.

İş Yerinde Özel Hayata Saygı

Copland / Birleşik Krallık

3 Nisan 2007

Başvuran, Devlete bağlı yasal bir kuruluş olan Carmarthenshire Kolejinde görev yapmıştır. Başvuran, 1995 yılında, müdürün kişisel asistanı olmuş ve yeni atanan müdür yardımcısıyla yakın bir çalışma içerisinde olması gerekmiştir. Başvuran, müdür yardımcısının isteğiyle telefon görüşmeleri, e-posta yazışmaları ve internet kullanımının takip edilmesinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve haberleşmeye saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, başvurana ait kişisel bilgilerin, telefon, e-posta ve internet kullanımı yoluyla toplanması ve saklanmasının, özel hayata ve haberleşmeye saygı hakkına yönelik bir müdahale teşkil ettiği ve iç hukukta bu tür bir izlemeyle ilgili herhangi bir yasal düzenleme bulunmaması nedeniyle, söz konusu müdahalenin “kanuna uygun” olmadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, belirli durumlarda, işverenin, çalışanın telefon ve internet kullanımını takip ve kontrol etmesinin meşru bir amacı bulunduğunu kabul etmekle birlikte, somut davada, müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığını tespit etmeye gerek duymamıştır.

Benediktsdottir / İzlanda

16 Haziran 2009 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Başvuran, özel e-posta yazışmalarının kanuna aykırı bir şekilde medyada yayınlanmasına karşı yeterli güvence sağlayamayan İzlanda Hükümetinin, Sözleşme'nin 8. maddesi (özel hayata ve yazışmaya saygı hakkı) kapsamında güvence altına alınan haklarını koruyamamasından şikâyetçi olmuştur. Başvuran, söz konusu e-postaların, iflas eden eski işverenin eskiden sahip olduğu ve yönettiği bir sunucudan, kendisinin bilgisi dışında ve izni olmaksızın, kimliği belirsiz üçüncü bir şahıs tarafından ele geçirildiğini ileri sürmüştür. Söz konusu yazışmalar, başvuran

ile çok uluslu bir şirketin genel müdürünün eski iş arkadaşı arasındaki e-posta yazışmalarından doğrudan yapılan alıntılarını veya farklı sözcüklerle yapılan aktarımları içermektedir. Bahsi geçen yazışmalarda, genel müdürün eski iş arkadaşının, elinde bulunan ve suçlayıcı nitelikte olduğunu iddia ettiği belgelerin polise teslim edilmesi konusunda kendisine yardımcı olabilecek ve söz konusu çok uluslu şirketin yöneticileri hakkında gelecekte açılacak bir davada kendisini temsil edecek uygun bir avukat bulmak istediğinden bahsedilmektedir. Söz konusu tarihte, İzlanda’da, önde gelen kişilerin, ülkede şimdiye kadar yürütülen en geniş çaplı ceza soruşturmaları üzerinde nüfuzlarını kullandıkları yönündeki iddialarla ilgili olarak kamuoyunda devam eden bir tartışma vardır.

Mahkeme, başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, İzlanda makamlarının, takdir yetkilerini aştıklarını ve gazetenin Sözleşme’nin 10. maddesi kapsamında öngörülen ifade özgürlüğü hakkı ile başvuranın Sözleşme’nin 8. maddesi kapsamında güvence altına alınan özel hayatına ve yazışmasına saygı hakkı arasında adil bir denge kuramadıklarını gösteren herhangi bir delilin bulunmadığı kanaatine varmıştır.

Köpke / Almanya

5 Ekim 2010 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bir süpermarkette kasiyer olarak çalışan başvuran, işveren tarafından özel bir dedektiflik ajansının yardımıyla gizlice kameraya alınmasının ardından, hırsızlık yaptığı gerekçesiyle, önceden haber verilmeden işten çıkarılmıştır. Başvuran, işten çıkarılmasıyla ilgili olarak iş mahkemelerinde açtığı davadan sonuç alamamıştır. Anayasa Mahkemesine yaptığı başvuru da reddedilmiştir.

Mahkeme, başvuranın Sözleşme’nin 8. maddesi (özel hayata saygı hakkı) kapsamında dile getirdiği şikâyetinin **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, uygulanan tedbirinin süresinin sınırlı (iki hafta) olduğu ve yalnızca kasanın etrafındaki kamuya açık alanı kapsadığını belirtmiştir. Mahkemeye göre, elde edilen görsel veriler, dedektiflik ajansında çalışan çok az sayıda kişi ve işverenin personeli tarafından işleme alınmıştır. Söz konusu veriler, sadece başvuranın işine son verilmesi ile bağlantılı olarak ve iş mahkemeleri önündeki yargılamalar sırasında kullanılmıştır. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın özel hayatına yönelik müdahalenin, kamerayla izleme işlemiyle ulaşılmak istenen amaçların yerine getirilmesi için gerekli olanla sınırlı kaldığı kanaatine varmıştır.

Özpınar / Türkiye

19 Ekim 2010

Bu dava, bir hâkimin, şahsi hayatıyla ilgili nedenlerden (bir avukatla ilişkisi olduğu, uygunsuz kıyafetler giydiği ve abartılı makyaj yaptığı yönündeki iddialar) dolayı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından meslekten ihraç edilmesine ilişkindir. Başvuran, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından meslekten ihraç edilmesinin, özel hayatını ilgilendiren nedenlere dayandırıldığını ve bu anlamda başvurabileceği etkin bir hukuk yolunun bulunmadığını ileri sürmüştür.

Mahkeme, başvuranın özel hayatına yönelik müdahalenin, ulaşılmak istenen amaçla orantılı olmadığı kanaatine vararak, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, ayrıca, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında dile getirdiği şikâyetinin incelenmesini sağlamak üzere, Sözleşme'nin 13. maddesinde belirtilen asgari şartları karşılayabilecek bir hukuk yoluna erişim sağlayamaması nedeniyle, **Sözleşme'nin 8. maddesiyle bağlantılı olarak 13. maddesinin** (etkili başvuru hakkı) de **ihlal edildiğine** hükmetmiştir.

Gillberg / İsveç

3 Nisan 2012 (Büyük Daire)

Söz konusu dava, temel olarak, bir profesörün, Gothenburg Üniversitesinin çocuklardaki hiperaktivite ve dikkat eksikliği bozuklukları hakkındaki araştırmalarına, iki araştırmacının belirtilen şartlarda erişimine izin veren iki idari mahkeme kararına uymamak suretiyle, bir devlet görevlisi olarak görevini kötüye kullanması nedeniyle cezai hüküm giymesine ilişkindir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 8 (özel hayata saygı hakkı) ve 10. (ifade özgürlüğü) maddelerinin bu davaya uygulanamayacağına karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, profesörün cezai hüküm giymesi hakkındaki şikâyetini 8. maddeye dayandıramayacağı ve 10. madde kapsamında, "olumsuz" ifade özgürlüğü hakkını, yani bilgi vermeme hakkını ileri süremeyeceği sonucuna varmıştır.

D.M.T. ve D.K.I. / Bulgaristan (no. 29476/06)

24 Temmuz 2012

Bu dava, bir devlet memurunun, hakkındaki ceza davası devam ederken, 6 yıldan uzun bir süre boyunca görevinden uzaklaştırılması ve öğretmenlik ve araştırma alanı dışında, kamuda ve özel sektörde herhangi bir kazanç getirici işle uğraşmasının yasaklanmasına ilişkindir. Başvuran, özellikle, Sözleşme'nin 8. maddesine (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) dayanarak, görevinden uzaklaştırılması neticesinde, maaşını almasının ve başka bir işe girmesinin imkânsız hale gelmesinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, şikâyet konusu yasağın gereklilik arz etmediği veya ceza davası açmak suretiyle ulaşılmak istenen meşru amaçla orantılı olmadığı ve söz konusu davanın doğal ve kaçınılmaz bir sonucu olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varmıştır.

Mahkeme, ayrıca, somut davada, **Sözleşme'nin 6/3 maddesinin (a) ve (b)** (adil yargılanma hakkı – kendisi hakkındaki suçlamayı derhal öğrenme hakkı; savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıkların sağlanması hakkı) **bentleriyle bağlantılı olarak 6/1 maddesinin, Sözleşme'nin 6/1 maddesinin** (makul bir süre içinde adil yargılanma hakkı) ve **Sözleşme'nin 6/1 ve 8. maddeleriyle bağlantılı olarak 13. maddesinin** (etkili başvuru hakkı) ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Michaud / Fransa

6 Aralık 2012

Bu dava, Fransız avukatlara yüklenen, müvekkillerinin olası kara para aklama faaliyetleriyle ilgili “şüpheli durumları” bildirme yükümlülüğüne ilişkindir. Başvuran, diğer hususların yanı sıra, Avrupa direktiflerinin iç hukuka aktarılmasından doğan söz konusu yükümlülüğün, avukat-müvekkil ilişkilerinin gizliliğini koruma altına alan Sözleşme'nin 8. maddesine (özel hayata saygı hakkı) aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, avukat-müvekkil ilişkilerinin ve avukatın müvekkili ile olan mesleki ilişkisinden kaynaklanan bilgi ve belgelerin gizliliğinin altını çizmiştir. Ancak, şüpheli durumları bildirme yükümlülüğünün kamu düzenini koruma ve suç işlenmesini önleme şeklinde meşru bir amaca hizmet ettiği, zira bu kapsamda, kara para aklanmasının ve ilgili suçların önlenmesi amacı taşındığı ve bu amacı gerçekleştirmek için söz konusu yükümlülüğün

gerekli olduğu kanaatine varmıştır. Mahkeme, ayrıca, Fransa’da uygulandığı haliyle, şüpheli durumları bildirme yükümlülüğünün, avukat-müvekkil gizliliğine yönelik orantısız bir müdahale teşkil etmediği, zira avukatların, müvekkillerini savunurken söz konusu şartta tabi olmadıkları ve mevzuatta mesleki gizliliği koruma altına alacak bir filtrelemenin mevcut olduğu ve bu doğrultuda, avukatların doğrudan yetkililere bildirimde bulunmaktan ziyade, bildirimlerini Baro başkanına yaptıkları sonucuna varmıştır.

Radu / Moldova Cumhuriyeti

15 Nisan 2014

Bu dava, başvuranın, kendisiyle ilgili tıbbi bilgilerin bir Devlet hastanesi tarafından işverenine açıklandığına dair şikâyetine ilişkindir. Polis Akademisinde eğitimci olarak görev yapan başvuran, Ağustos 2003’te, ikizlere hamileyken, düşük yapma riski nedeniyle iki hafta boyunca hastanede kalmıştır. Hasta olduğuna dair raporunu iş yerine göndermiştir. Ancak, Polis Akademisi, başvuranın hastalık izniyle ilgili olarak hastaneden daha ayrıntılı bilgi talep etmiş ve hastane, yanıt olarak, başvuranın gebeliği, sağlık durumu ve kendisine sağlanan tedaviyle ilgili daha ayrıntılı bilgi vermiştir. Söz konusu bilgiler, başvuranın iş yerinde hızla yayılmış ve başvuran, kısa süre sonra, stres nedeniyle düşük yapmıştır. Başvuran, özel hayatına saygı hakkının ihlal edildiği gerekçesiyle hastane ve Polis Akademisi aleyhine açtığı ve tazminat talep ettiği davadan sonuç alamamıştır.

Mahkeme, **Sözleşme’nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Şikâyet konusu müdahalenin, Sözleşme’nin 8. maddesi anlamında “kanuna uygun” olmadığı sonucuna varmıştır.

Sõro / Estonya

3 Eylül 2015

Bu davada, başvuran, Sovyet döneminde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Devlet Güvenlik Komitesinde (KGB) şoför olarak görev yaptığını dair bilgilerin, Estonya Resmi Gazetesinde 2004 yılında yayınlanmış olmasından şikâyet etmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme’nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın davasında, şikâyet konusu tedbirin, ulaşılmak istenen amaçlarla orantılı olmadığı kanaatine varmıştır. Mahkeme, özellikle, ilgili ulusal mevzuat

uyarınca, başvuranın davasında olduğu gibi, şoförler de dahil, eski güvenlik servislerinde çalışan herkes hakkındaki bilgilerin, yerine getirdikleri özel görevlere bakılmaksızın yayınlandığına dikkat çekmiştir.

Bărbulescu / Romanya

12 Ocak 2016⁴

Bu dava, özel bir şirkette çalışan başvuranın, şirketin internetini mesai saatleri içerisinde iç yönetmeliklere aykırı şekilde kişisel amaçları doğrultusunda kullandığı gerekçesiyle işvereni tarafından işinden çıkarılmasına ilişkindir. Başvuran, özellikle, işverenin sözleşmesini feshetme kararının, özel hayatının gizliliği ihlal edilmek suretiyle alınmasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında öngörülen özel hayatına ve yazışmasına saygı hakkı ile işverenin menfaatleri arasında yerel mahkemelerce adil bir denge kurulduğu kanaatine vararak, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına, konuta ve yazışmaya saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, başvuranın özel hayatına ve yazışmasına müdahale edildiğini, ancak, başvuranın görüşmelerinin işvereni tarafından takip edilmesinin, disiplin soruşturması bağlamında orantılı bir tedbir olduğunu belirtmiştir.

İş Yerinde Güvenlik

Vilnes ve Diğerleri / Norveç

5 Aralık 2013

Bu dava, dalgıçların, petrol aramacılığının öncü dönemi olarak bilinen 1965 ve 1990 yılları arasında, Kuzey Denizinde petrol şirketleri adına gerçekleştirdikleri dalış faaliyetleri sonucunda sakatlandıklarına dair şikâyetlerine ilişkindir. Başvuranların tamamı, Norveç Hükümetinin, derin deniz dalgıçlarının Kuzey Denizindeki faaliyetleri esnasında, başvuranların üçü yönünden ise test dalış tesislerindeki faaliyetleri sırasında sağlık ve yaşamlarını korumak adına uygun tedbirleri almamasından şikâyetçi olmuştur. Başvuranların

---

⁴ İşbu karar, [Sözleşme'nin](#) 44. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.

tamamı, ayrıca, Devletin gerek derin deniz dalışları gerekse test dalışlarındaki riskler konusunda kendilerine yeterince bilgi vermediğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, Norveç makamlarının, başvurulara, hızlı dekompresyon tablolarının kullanımına bağlı olarak ortaya çıkabilecek ve sağlık ve yaşamlarını tehdit edebilecek riskleri değerlendirebilmeleri için gerekli bilgileri vermemiş olmaları nedeniyle, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, ayrıca, yetkililerin, başvuruların sağlık ve yaşamlarının tehlikeye girmesini önleyemediklerine dair diğer şikâyetlerle ilgili olarak Sözleşme'nin **8 veya 2. maddesinin** (yaşam hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, ayrıca, **Sözleşme'nin 3. maddesi** (insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele) **anlamında da herhangi bir ihlalin söz konusu olmadığına** hükmetmiştir.

Bu dava, özellikle de yetkililere, çalışanların, sağlık ve yaşamlarını tehdit edebilecek mesleki riskleri değerlendirebilmeleri için gerekli bilgileri almalarını sağlama yükümlülüğü yüklenmiş olması nedeniyle, Sözleşme'nin 2 ve 8. maddeleri uyarınca bilgiye erişim hakkına ilişkin Mahkeme içtihadını tamamlamaktadır.

Brincat ve Diğerleri / Malta

24 Temmuz 2014

Bu dava, 1950'lerden 2000'li yılların başlarına kadar yıllarca asbeste maruz kalmış olan ve buna bağlı sıkıntılar yaşayan tersane onarım işçileri ile alakalıdır. Başvuranlar, özellikle, merhum yakınlarının asbeste maruz kalmaları ve Malta Hükümetinin onları asbestin ölümcül sonuçlarından koruyamaması hususunda şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, yakınları vefat etmiş olan başvurular yönünden, **Sözleşme'nin 2. maddesinin** (yaşam hakkı), diğer başvurular yönünden ise **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, asbestin neden olduğu tehdidin ciddiyeti göz önüne alındığında ve söz konusu risklerin nasıl yönetileceğinin belirlenmesi konusunda Devletlere tanınan takdir yetkisine rağmen, Malta Hükümetinin, başvuruların yeterince korunmalarını ve sağlık ve yaşamlarıyla ilgili riskler konusunda bilgilendirilmelerini sağlayacak düzenlemeler yapılması veya uygulanabilir farklı tedbirler alınması anlamında, Sözleşme kapsamında öngörülen pozitif yükümlülüklerini yerine getiremediği tespitinde bulunmuştur. Mahkeme, Malta Hükümetinin, en azından 1970'lerin

başlarından itibaren, tersane onarım işçilerinin asbest maruziyetinden kaynaklanan sonuçlarla karşı karşıya kalabileceklerini bildiği veya bilmesi gerektiği, ancak 2003 yılına kadar, söz konusu riski ortadan kaldırmak adına herhangi olumlu bir adım atmadığı sonucuna varmıştır.